

เนื้อหาพอสังเขป

กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง ดำเนินเรื่องตามแบบฉบับของนิราศ คือ พรรณนาถึงการเดินทาง แต่ไม่ได้คร่ำครวญถึงการพลัดพรากจากนางอันเป็นที่รัก การดำเนินเรื่องเริ่มด้วยการพรรณนาชมขบวนเสด็จ จากนั้นชมสัตว์นานาชนิด ทั้งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมสัตว์ปีก สัตว์น้ำ และพรรณไม้สกุลต่าง ๆ ในลักษณะธรรมชาติศึกษา สะท้อนภาพความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ

ใบความรู้ที่ ๕

เรื่อง ชมธรรมชาติตามเสด็จ
เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร

ประวัติผู้ประพันธ์

กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดงเป็นผลงานพระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไชยเชษฐาสूरियวงศ์ หรือเจ้าฟ้ากุ้ง พระองค์เป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ในพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศและสมเด็จพระพันวษาใหญ่ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรทรงเป็นกวีที่มีผลงานโดดเด่นอย่างมากในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา ผลงานที่รู้จักกันได้แก่ นันทโศภนันทสูตร คำหลวง พระมาลัยคำหลวง กาพย์เห่เรือ กาพย์ห่อโคลง นิราศธารโศก บทเห่กาگی เห่สังวาส เห่ครวญ และเพลงยาว

ประวัติความเป็นมา

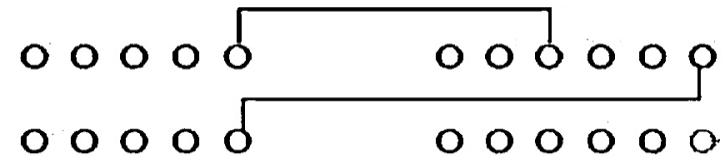
ในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไชยเชษฐาสूरियวงศ์ได้ตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศพระราชบิดา ไปนมัสการพระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรี เสด็จทางชลมารค (ทางน้ำ) โดยออกจากอยุธยาไปตามแม่น้ำลพบุรี และไปขึ้นที่ท่าเจ้าสนุก เสด็จต่อทางสถลมารค (ทางบก) ตามถนนสองกิโลงจนถึงพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี และได้ประทับอยู่ที่ “พระตำหนักธารเกษม” ซึ่งเป็นที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดินในสมัยนั้น

ลักษณะคำประพันธ์

ขณะที่เจ้าฟ้ากุ้งประทับอยู่ที่พระพุทธรบาทได้เสด็จ
ประพาสธารทองแดงและได้พระนิพนธ์กาพย์ห่อโคลง ๒
ตอน ได้แก่ กาพย์ห่อโคลง พรรณนาช่วงที่เสด็จประพาส
ธารทองแดง ซึ่งกาพย์ห่อโคลงประกอบด้วยกาพย์ยานี ๑๑
และ โคลงสี่สุภาพ อย่างละ ๑ บท เนื้อหาในกาพย์และโคลง
จะมีความคล้ายคลึงกัน กาพย์ยานี ๑๑ มี ๔ วรรค ในขณะที่
โคลงมี ๔ บาท เนื้อความจึงมีความคล้ายคลึงกันเป็นคู่ ๆ

ฉันทลักษณ์กาพย์ห่อโคลง

กาพย์ยานี ๑๑

โคลงสี่สุภาพ

